

C-38/21. sz. ügy**Az előzetes döntéshozatal iránti kérelemről a Bíróság eljárási szabályzata
98. cikkének (1) bekezdése alapján készített összefoglalás****A benyújtás napja:**

2021. január 22.

A kérdést előterjesztő bíróság:Landgericht Ravensburg (ravensburgi regionális bíróság,
Németország)**Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:**

2020. december 30.

Felperes:

VK

Alperes:

BMW Bank GmbH

Az alapeljárás tárgya

Lízingszerződés – Fogyasztói hitelmegállapodásnak való minősítés – Feltüntetendő információk – 2008/48/EK irányelv – Elállási jog – Az elállási joggal kapcsolatos jogvesztés – Az elállási jog visszaélészerű gyakorlása

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgya és jogi alapja

Az uniós jog értelmezése, EUMSZ 267. cikk

Előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 1) Az Einführungsgesetz zum Bürgerlichen Gesetzbuche (a polgári törvénykönyv bevezetéséről szóló törvény, a továbbiakban: EGBGB) 247. cikke 6. §-a (2) bekezdésének harmadik mondata és 12. §-a (1) bekezdésének harmadik mondata szerinti törvényességi fikciót illetően:

- a) Összeegyeztethetetlen-e a 2008/48/EK irányelv 10. cikke (2) bekezdésének p) pontjával és 14. cikkének (1) bekezdésével az EGBGB 247. cikke 6. §-a (2) bekezdésének harmadik mondata és 247. cikke 12. §-a (1) bekezdésének harmadik mondata annyiban, amennyiben e rendelkezések az EGBGB 247. cikke 6. §-a (2) bekezdésének első és második mondata szerinti követelményeknek és az EGBGB 247. cikke 12. §-a (1) bekezdése második mondata 2. pontjának b) alpontjában támasztott követelményeknek megfelelőnek nyilvánítják a 2008/48/EK irányelv 10. cikke (2) bekezdésének p) pontja szerinti követelményekkel ellentétes szerződési feltételeket?

Amennyiben igen:

- b) Az következik-e az uniós jogból, különösen a 2008/48/EK irányelv 10. cikke (2) bekezdésének p) pontjából és 14. cikkének (1) bekezdéséből, hogy az EGBGB 247. cikke 6. §-a (2) bekezdésének harmadik mondata és 247. cikke 12. §-a (1) bekezdésének harmadik mondata nem alkalmazható annyiban, amennyiben e rendelkezések az EGBGB 247. cikke 6. §-a (2) bekezdésének első és második mondata szerinti követelményeknek és az EGBGB 247. cikke 12. §-a (1) bekezdése második mondata 2. pontjának b) alpontjában támasztott követelményeknek megfelelőnek nyilvánítják a 2008/48/EK irányelv 10. cikke (2) bekezdésének p) pontja szerinti követelményekkel ellentétes szerződési feltételeket?

Ha az 1) b) kérdésre nemleges választ kell adni:

- 2) A 2008/48/EK irányelv 10. cikkének (2) bekezdése szerinti, kötelezően feltüntetendő információkat illetően:
- a) Úgy kell-e értelmezni a 2008/48/EK irányelv 10. cikke (2) bekezdésének p) pontját, hogy a hitelmegállapodásban feltüntetendő napi kamatösszeget a hitelmegállapodásban feltüntetett szerződéses hitelkamatláb alapján kell kiszámítani?
- b) Úgy kell-e értelmezni a 2008/48/EK irányelv 10. cikke (2) bekezdésének l) pontját, hogy abszolút számként kell közölni a hitelmegállapodás megkötésének időpontjában alkalmazandó késedelmi kamatlábat, legalább azonban abszolút számként kell feltüntetni az alkalmazandó referencia-kamatlábat (jelen esetben a Bürgerliches Gesetzbuch [polgári törvénykönyv, a továbbiakban: BGB] 247. §-a szerinti alapkamatlábat), amelyből hozzáadással (jelen esetben a BGB 288. §-a (1) bekezdése második mondatának megfelelően öt százalékpont hozzáadásával) számítható ki az alkalmazandó késedelmi kamatláb, és a fogyasztót tájékoztatni kell a

referencia-kamatlábról (alapkamatlábról) és annak változékonyságáról?

- c) Úgy kell-e értelmezni a 2008/48/EK irányelv 10. cikke (2) bekezdésének t) pontját, hogy a hitelmegállapodás szövegében közölni kell a peren kívüli panasz- és jogorvoslati eljárás igénybevételének lényeges alaki feltételeit?

Ha a fenti 2) a)–c) kérdések közül legalább egyre igenlő választ kell adni:

- d) Úgy kell-e értelmezni a 2008/48/EK irányelv 14. cikke (1) bekezdése második mondatának b) pontját, hogy az elállásra nyitva álló időszak csak akkor kezdődik meg, ha a 2008/48/EK irányelv 10. cikkének (2) bekezdése szerinti tájékoztatásra teljeskörűen és pontosan sor került?

Amennyiben nem:

- e) Melyek azok az irányadó szempontok, amelyek alapján az elállásra nyitva álló időszak a hiányos vagy pontatlan információk ellenére megkezdődik?

Ha a fenti 1) a) kérdésre és/vagy a 2) a)–c) kérdések közül legalább egyre igenlő választ kell adni:

- 3) A 2008/48/EK irányelv 14. cikke (1) bekezdésének első mondata szerinti elállási joggal kapcsolatos jogvesztést illetően:

- a) Megszűnhet-e a 2008/48/EK irányelv 14. cikke (1) bekezdésének első mondata szerinti elállási jog?

Amennyiben igen:

- b) Az elállási jognak a parlament által elfogadott törvényben szabályozandó időbeli korlátozásáról van-e szó a jogvesztés esetében?

Amennyiben nem:

- c) Szubjektív szempontból azt feltételezi-e a jogvesztés, hogy a fogyasztónak tudomása volt elállási jogának fennmaradásáról, vagy legalábbis hogy tudomásának hiánya súlyos gondatlanság értelmében véve betudható neki?

Amennyiben nem:

- d) Ellentétes-e a jogvesztésre vonatkozó szabályok jóhiszemű alkalmazásával a hitelező azon lehetősége, hogy a hitelfelvevőt utólag tájékoztathatja a 2008/48/EK irányelv 14. cikke (1) bekezdése második

mondatának b) pontja alapján, és ezáltal megindíthatja az elállásra nyitva álló időszakot?

Amennyiben nem:

- e) Összeegyeztethető-e ez a nemzetközi jog azon állandó elveivel, amelyekhez a német bíróság kötve van a Grundgesetz (alaptörvény) alapján?

Amennyiben igen:

- f) Hogyan kell feloldania a német jogalkalmazónak a kötelező nemzetközi jogi rendelkezések és a Bíróság által megfogalmazott követelmények közötti összeütközést?
- 4) A fogyasztót a 2008/48/EK irányelv 14. cikke (1) bekezdésének első mondata alapján megillető elállási jog visszaélészerű gyakorlását feltételezve:
- a) Lehet-e a 2008/48/EK irányelv 14. cikke (1) bekezdésének első mondata szerinti elállási jog gyakorlása visszaélészerű?

Amennyiben igen:

- b) Az elállási jog visszaélészerű gyakorlásának vélelmezése esetén fennáll-e az elállási jog olyan korlátozása, amelyet parlament által elfogadott törvényben kell szabályozni?

Amennyiben nem:

- c) Szubjektív szempontból azt feltételezi-e az elállási jog visszaélészerű gyakorlásának vélelme, hogy a fogyasztónak tudomása volt elállási jogának fennmaradásáról, vagy legalábbis hogy tudomásának hiánya súlyos gondatlanság értelmében véve betudható neki?

Amennyiben nem:

- d) Ellentétes-e az elállási jog visszaélészerű gyakorlásának jóhiszemű vélelmezésével a hitelező azon lehetősége, hogy a hitelfeltevőt utólag tájékoztathatja a 2008/48/EK irányelv 14. cikke (1) bekezdése második mondatának b) pontja alapján, és ezáltal megindíthatja az elállásra nyitva álló időszakot?

Amennyiben nem:

- e) Összeegyeztethető-e ez a nemzetközi jog azon állandó elveivel, amelyekhez a német bíróság kötve van a német alaptörvény alapján?

Amennyiben igen:

- f) Hogyan kell feloldania a német jogalkalmazónak a kötelező nemzetközi jogi rendelkezések és a Bíróság által megfogalmazott követelmények közötti összeütközést?

A hivatkozott uniós jogi rendelkezések

A fogyasztói hitelmegállapodásokról és a 87/102/EGK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2008. április 23-i 2008/48/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (a továbbiakban: 2008/48 irányelv), különösen a 10. cikk (2) bekezdésének f), l), p) és t) pontja, valamint a 14. cikk (1) bekezdése második mondatának b) pontja

A hivatkozott nemzeti jogi rendelkezések

Grundgesetz (alaptörvény, a továbbiakban: GG), különösen a 25. cikk

Einführungsgesetz zum Bürgerlichen Gesetzbuche (a polgári törvénykönyv bevezetéséről szóló törvény, a továbbiakban: EGBGB), a 247. cikk 3., 6., 7. és 12. §-a

Bürgerliches Gesetzbuch (polgári törvénykönyv, a továbbiakban: BGB), különösen a 242., 247., 288., 355., 356b., 357., 357a., 495. és 506. §. A BGB 506. §-ának (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az általános fogyasztói kölcsönszerződésekre vonatkozó szabályokat analógia útján alkalmazni kell azokra a szerződésekre is, amelyekkel valamely vállalkozó fogyasztó számára díj ellenében más pénzügyi megoldást nyújt. A (2) bekezdés szerint valamely vállalkozó és fogyasztó közötti, valamely vagyontárgy ellenérték fejében történő hasznosítására irányuló szerződések különösen akkor minősülnek díj ellenében nyújtott pénzügyi megoldásnak, ha a felek megállapodnak abban, hogy a szerződés megszűnése esetén a fogyasztónak a vagyontárgy meghatározott értékeért felelnie kell (a BGB 506. §-a (2) bekezdésének 3. pontja).

A tényállás és az alapeljárás rövid bemutatása

- 1 A felperes 2018. november 10-én lízingszerződést kötött az alperessel magáncélra használt gépjárműre. A felek megállapodtak abban, hogy a felperes összesen 12 486,80 euró összeget fizet ki, amelyből egyszeri lízingdíjként 4760 eurót a gépjármű átvételekor fizet meg, ezt követően pedig 24, egyenként 321,95 euró összegű lízingdíj-részletet fizet. A szerződésben megállapított hitelkamatláb az egész futamidőre évi 3,49%, a teljes hiteldíjmutató pedig évi 3,55%. A hitel nettó összegét 40 294,85 euróban jelölték meg, amely összeg megfelel a gépjármű beszerzési árának. A felek továbbá megállapodtak arról is, hogy a felperes évi 10 000 km-t tehet meg a gépjárművel, és annak visszaadása esetén megtett többletkilométerenként 7,37 centet köteles fizetni, míg ennél kisebb futásteljesítmény esetén meg nem tett kilométerenként 4,92 cent jár neki.

Ezenkívül a lízingbe vevő köteles megtéríteni az értékvesztést, ha a gépjármű visszaadáskor nem a korának és a megállapodás szerinti futásteljesítménynek megfelelő állapotban van.

- 2 A felperes átvette a gépjárművet, és 2019. januártól fizette a havi lízingdíj-részleteket. A felperes a 2019. június 25-i levelével azonban visszavonta a lízingszerződés megkötésére irányuló akaratnyilatkozatát.
- 3 Az elállással kapcsolatban a szerződés a következőket tartalmazza:

„Elállási jog

Szerződéses nyilatkozatától 14 napon belül indokolás nélkül elállhat. A határidő a szerződés megkötésétől kezdődik, de csak azt követően, hogy az adóssal a BGB 492. §-ának (2) bekezdése szerinti összes kötelező információt (például a kölcsön típusára, a tartozás nettó összegére, a szerződés időtartamára vonatkozó információt) közölték.”

„Az elállás jogkövetkezményei

Amennyiben a gépjárművet már átadták, azt legkésőbb 30 napon belül vissza kell adnia, és a gépjármű átadása és visszaadása közötti időszak tekintetében a megállapodás szerinti hitelkamatlábat kell fizetnie. A határidő az elállási nyilatkozat elküldésével kezdődik. Az átadás és a visszaadás közötti időszakra a használat teljes körű átengedése esetén napi 0,00 euró kamatot kell fizetni. Ez az összeg megfelelően csökken, ha a gépjármű használatát csak részben engedték át.”

Az alapeljárás feleinek alapvető érvei

- 4 A felperes azt állítja, hogy az elállás érvényes, mivel az elállásra nyitva álló időszak nem kezdődött meg, és ezen állítását többek között a kötelezően feltüntetendő információk hiányos közlésére alapozta. A felperes tehát annak megállapítását kéri a bíróságtól, hogy az alperes a lízingszerződés alapján semmilyen jogot nem érvényesíthet, különösképpen nem követelheti a lízingdíj-részletek megfizetését.
- 5 Az alperes a keresetet megalapozatlannak tartja. Arra hivatkozik, hogy a felperes nem rendelkezik elállási joggal, mivel a fogyasztói hitelszerződésekre vonatkozó elállási szabályok nem alkalmazhatók a lízingszerződésekre. Ezenkívül a lízingszerződésben mind az elállásról szóló tájékoztatást, mind az összes kötelezően feltüntetendő információt megfelelően közölte a felperessel. Konkrétan az elállásról szóló tájékoztatás pontosan megfelel a törvény által előírt mintának, így az EGBGB 247. cikke 6. §-a (2) bekezdésének első és harmadik mondata szerinti, elállásról szóló tájékoztatás megfelelőnek tekintendő, és az elállási jog elévült.

Az előzetes döntéshozatalra utalás indokainak rövid bemutatása

- 6 A kereset eredményessége attól függ, hogy a lízingszerződéstől való elállás érvényes volt-e, és hogy adott esetben az alperes hivatkozhat-e az elállási jog gyakorlásával kapcsolatos jogvesztésre és joggal való visszaélésre alapított kifogásra.
- 7 A felperes elállási nyilatkozatának érvényessége mindenekelőtt azt feltételezi, hogy elállási jog illeti meg a felperest. Ez kérdéses, mivel a 2008/48 irányelv 2. cikke (2) bekezdése d) pontjának megfelelően az irányelv nem alkalmazandó azokra a bérleti vagy haszonbérleti megállapodásokra, amelyek esetében a megállapodás tárgyának tekintetében sem maga a megállapodás, sem más különálló megállapodás nem írja elő a megvásárlás kötelezettségét. A Bíróság ítélezési gyakorlata szerint azonban határozott uniós érdek fűződik ahhoz, hogy az uniós jogból vett rendelkezéseket egységesen értelmezzék (2020. március 26-i Kreissparkasse Saarlouis ítélet, C-66/19, EU:C:2020:242, 29. pont).
- 8 A jelen ügyben alkalmazandó jogszabályi rendelkezések az uniós jogi rendelkezések ilyen jellegű átvételén alapulnak, mivel a német jogalkotó élt a 2008/48 irányelv (10) preambulumbekkezdésében előírt azon lehetőséggel, hogy az ezen irányelvben előírt rendelkezéseket kiterjessze az irányelv alkalmazási körébe nem tartozó területekre. Annak következtében, hogy a BGB 506. §-a (1) bekezdésének első mondata és (2) bekezdésének 3. pontja utal az általános fogyasztói hitelmegállapodásokra, a 2008/48 irányelvnek a nemzeti jogba átültetett rendelkezései analógia útján a jelen ügyben szereplőhöz hasonló lízingszerződésekre is alkalmazandók, mivel nem a használat átengedése, hanem a finanszírozás áll az előtérben. Ennélfogva a felperest megilleti az elállás joga.
- 9 Továbbá felmerül az a kérdés, hogy az elállási jog elévült-e. A felperes elállási nyilatkozata érvényességének egyik feltétele, hogy a BGB 355. §-a (2) bekezdésének első mondatában szabályozott, az elállásra nyitva álló kéthetes időszak az elállásról szóló értesítés időpontjában még nem telt le. A BGB 356b. §-a (2) bekezdésének első mondata értelmében azonban az elállásra nyitva álló időszak nem kezdődik meg, ha a hitelmegállapodás nem tartalmazza teljeskörűen a BGB 492. §-ának (2) bekezdése és az EGBGB 247. cikkének 6–13. §-a szerint kötelezően feltüntetendő információkat. Ilyen esetben az említett időszak a BGB 356b. §-a (2) bekezdésének második mondata értelmében csak a kötelezően feltüntetendő információk utólagos közzétevésekor kezdődik meg. A jelen esetben a kötelezően feltüntetendő információk hiányos közzététele miatt kell kiindulni különösen akkor, ha az elállásról szóló tájékoztatást nem megfelelően közölték, vagy a törvény által előírt információk legalább egyikét nem teljeskörűen vagy pontatlanul tartalmazta a hitelmegállapodás.
- 10 A kötelezően feltüntetendő információk hiányos közzététele esetén az elállás főszabály szerint jogszerű lett volna, mivel a német jog nem írja elő a fogyasztói hitelszerződésekre vonatkozó elállási jog megszűnését. A nemzeti jogalkotó tudatosan döntött az időben korlátlan elállási jog mellett.

- 11 Mindazonáltal vélemezni lehet az elállási joggal kapcsolatos jogvesztést vagy annak visszaélészerű gyakorlását, ha a nemzeti jog által erre vonatkozóan előírt feltételek teljesülnek, és ez nem ellentétes az uniós jog előírásaival.
- 12 Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekkel kapcsolatban a kérdést előterjesztő bíróság részletesen a következőket fejteti ki:
- 13 Az 1) a) és b) kérdésről: az 1) a) és a b) kérdésre vonatkozó okfejtések lényegében megegyeznek a C-336/20. sz. előzetes döntéshozatal iránti kérelem összefoglalójának 10–15. pontjában szereplő, az 1) a) és b) kérdésre vonatkozó okfejtésekkel.
- 14 A 2) a) kérdésről: e kérdés a hitelkamatláb közlésére vonatkozik. A jelen ügyben a lízingszerződés 5. oldalán évi 3,49%-os hitelkamatlábát említik, míg a lízingszerződés 4. oldalán található, az elállásról szóló tájékoztatás 0,00 eurós kamatösszeget említ.
- 15 A jogvita megoldása a 2008/48 irányelv 10. cikke (2) bekezdése p) pontjának értelmezésétől függ. Kétségtelen, hogy a megfogalmazás lehetővé teszi azt az értelmezést, hogy a napi kamatösszeg esetében a fogyasztóval olyan összeg közölhető, amelynek (a Bund[es]gerichtshof [szövetségi legfelsőbb bíróság, Németország] álláspontja szerint) nem kell megegyeznie a szerződésben megállapított hitelkamatlábbal.
- 16 A 2008/48 irányelv 10. cikke (2) bekezdése p) pontjának eltérő értelmezése mellett szól azonban ezen irányelv 14. cikke (3) bekezdése b) pontja második mondatának megfogalmazása, amely szerint a fogyasztó által az elállás gyakorlását követően a kölcsön igénybevétele és visszafizetése közötti időszakra fizetendő kamatokat a megállapítás szerinti hitelkamatláb alapján kell kiszámítani. Ebből következik, hogy a naponta fizetendő kamatokat is a 2008/48 irányelv 10. cikke (2) bekezdésének f) pontjában említett hitelkamatláb alapján kell kiszámítani. Emellett szól az is, hogy az ezen irányelv 10. cikke (2) bekezdésének p) pontja szerinti információkat világosan és tömören kell közölni. Ha ugyanis a napi kamatösszeg a szerződés szerinti kamatláb alapján nem számítható ki, az a fogyasztóban azt a benyomást keltheti, hogy ettől eltérő napi kamatösszeg (mint a jelen ügyben 0,00 euró) esetén pusztán elírásról van szó, és ennek ellenére köteles a szerződéses hitelkamatláb megfizetésére.
- 17 A 2) b)–e) kérdésről: a kérdést előterjesztő bíróság erre vonatkozó okfejtése lényegét tekintve megegyezik C-336/20. sz. előzetes döntéshozatal iránti kérelem megfelelő kérdéseivel (2) b)–2) d) kérdés) kapcsolatos okfejtéssel.
- 18 A jogvesztés problémájára vonatkozó 3) a)–f) kérdésről: a kérdést előterjesztő bíróság kifejti, hogy a jogvesztést a német jog az ellentmondásos magatartás miatti jogellenes joggyakorlás eseteként kezeli, és a jogsértés e tekintetben a joggyakorlással való rosszhiszemű késlekedésben áll. A jogvesztés azt feltételezi, hogy a jogosultat megilleti egy jog, amelyet hosszabb időn át nem érvényesít, holott erre ténylegesen lehetősége volt, és hogy a kötelezett arra számíthatott és

számított is, hogy a jogosult nem gyakorolja jogát. Ha a jogosult immár mégis érvényesíti jogát, ez a jogosult jelenlegi magatartása és korábbi magatartása közötti ellentmondás miatt sérti a BGB 242. §-át (jóhiszeműség).

- 19 Kérdéses azonban, hogy hogy alkalmazhatók-e ezek a jogvesztésre vonatkozó szabályok a fogyasztó elállási jogára (3) a) kérdés). A 2008/48 irányelv 14. cikke (1) bekezdése második mondatának a) és b) pontja értelmében az elállásra nyitva álló tizennégy napos időszak vagy a megállapodás aláírásával, vagy azon a napon kezdődik, amikor a fogyasztó az irányelv 10. cikke szerint megkapja a tájékoztatást, ha ez az időpont későbbi, mint a megállapodás aláírásának időpontja. Ebből az következik, hogy az elállás időben nem korlátozott, ha a fogyasztó nem kapja meg a tájékoztatást a 2008/48 irányelv 10. cikke értelmében. Az irányelv 14. cikke (1) bekezdése második mondatának b) pontjából kitűnik továbbá, hogy a hitelezőnek bármikor lehetősége van arra, hogy az irányelv 10. cikke szerinti tájékoztatás révén megindítsa az elállásra nyitva álló időszakot. Ezért kézenfekvő, hogy ez az elállási jog gyakorlására nyitva álló időszakra vonatkozó szabályozás kimerítő, és mellette nincs lehetőség az elállási jog gyakorlásának a jogvesztésre alapított kifogás révén történő időbeli korlátozására.
- 20 Amennyiben a 3) a) kérdésre azt a választ kellene adni, hogy a 2008/48 irányelv 14. cikke (1) bekezdésének első mondata szerinti elállási jog gyakorlása esetében fennáll a jogvesztés lehetősége, felmerül a kérdés, hogy a nemzeti bíróságok rendelkeznek-e hatáskörrel arra, hogy az elállási jogot a jogvesztésre vonatkozó nemzeti szabályokon túl időben korlátozzák, vagy ehhez parlament által elfogadott törvényi szabályozás szükséges.
- 21 Kétségtelen, hogy a Bíróság kimondta, hogy az elállási jog időben korlátozható. A 2019. december 19-i Rust-Hackner és társai ítéletben (C-355/18–C-357/18 és C-479/18, EU:C:2019:1123, 62. pont) azonban a Bíróság hangsúlyozta, hogy az elállási jog ilyen időbeli korlátozása esetén biztosítani kell az irányelvben megfogalmazott cél hatékony érvényesülését. Ennek megfelelően ki kell zárni az elállási jognak egyedül az általános jogelvekre való hivatkozással történő korlátozását. Különösen fennáll annak veszélye, hogy a BGB 242. §-ának kiterjesztő alkalmazása túlzott mértékben korlátozza vagy akár meg is szünteti az irányelv által tudatosan biztosított azon lehetőséget, hogy az elállási jog határidő nélkül érvényesíthető.
- 22 Amennyiben az előzetes döntéshozatalra előterjesztett 3) b) kérdésre nemleges választ kell adni, pontosítani kell, hogy a jogvesztés milyen mértékben feltételezi azt, hogy a fogyasztót tájékoztatták elállási jogáról. A Bíróság eddigi ítélezési gyakorlatából arra lehet következtetni, hogy az elállási joggal kapcsolatos jogvesztés csak attól az időponttól kezdve jön szóba, amikor a fogyasztót megfelelően tájékoztatták az elállási jogáról (2007. november 27-i Diy-Mar Insaat Sanayi ve Ticaret és Akar kontra Bizottság végzés, C-163/07 P, EU:C:2007:717, 32. és 36. pont). Emellett szól különösen az európai jogban a tényleges érvényesülés elve is. A fogyasztó ugyanis elállási jogát csak akkor gyakorolhatja hatékonyan, ha arról egyáltalán tudomása van.

- 23 A 3) c) kérdésre adott nemleges válasz esetén tisztázni kell, hogy a hitelező részére a 2008/48 irányelv 14. cikke (1) bekezdése második mondatának b) pontja alapján biztosított azon lehetőség, hogy a fogyasztónak utólag adjon tájékoztatást, és ily módon kezdetét vegye az elállási határidő, ellentétes-e a jogvesztésre vonatkozó szabályok jóhiszemű alkalmazásával. A kérdést előterjesztő bíróság álláspontja szerint kézenfekvő, hogy a 2008/48 irányelv 10. cikkének (2) bekezdése szerinti információk helytelen közlése esetén eleve nem lehet a jogvesztésre alapított kifogásra hivatkozni. A Bíróság ítélezési gyakorlata szerint a kötelezett nem hivatkozhat érvényesen a jogbiztonsággal kapcsolatos indokokra egy olyan helyzet orvoslása érdekében, amelyet a jogosult azon jogáról való tájékoztatására vonatkozó, az uniós jogból eredő követelmény teljesítésének elmulasztásával idézett elő, hogy a szerződéstől elállhat (2013. december 19-i Endress ítélet, C-209/12, EU:C:2013:864, 30. pont; 2001. december 13-i Heininger ítélet, C-481/99, EU:C:2011:684, 47. pont).
- 24 Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett 3) d) kérdésre adott nemleges válasz esetén meg kell vizsgálni, hogy összeegyeztethető-e ez az eredmény azokkal az elvekkkel, amelyekhez a német bíróság kötve van a GG alapján, és hogyan kell feloldania a német jogalkalmazónak a kötelező nemzetközi jogi rendelkezések és az uniós jogi rendelkezések közötti összeütközést.
- 25 A jogvesztés intézménye a nemzetközi jog általános elvei közé tartozik. Ezek az általános elvek a szövetségi jog szerves részét képezik, és a GG 25. cikkének második mondata értelmében elsőbbséget élveznek a törvényekkel szemben. Azok így kötelezőek a német bíróságokra nézve.
- 26 A nemzetközi jog elismeri a jogvesztés lehetőségét. A nemzetközi jogi szakirodalomban nem vitatott mindazonáltal, hogy a joggyakorlásra jogosult félnek tudomással kell rendelkeznie a jogáról. Egyszerű tétlenség esetén a jog nem szűnhet meg. Ennélfogva valamely német bíróság csak akkor állapíthatja meg a fogyasztó elállási jogának gyakorlásával kapcsolatos jogvesztést, ha a jogosultnak tudomása volt, vagy súlyos gondatlanság miatt nem volt tudomása arról, hogy egyáltalán fennállt még az elállási joga.
- 27 Ha tehát a fogyasztói hitelmegállapodásokkal összefüggésben a fogyasztó elállási jogával kapcsolatos jogvesztésre vonatkozó uniós jogi elvek eltérnek a kötelező nemzetközi jogi rendelkezésektől, akkor a Bíróságnak a 2008/48 irányelv alkalmazásával összefüggésben tisztázni kell, hogy a nemzeti bíróságnak milyen jogi előírásokat kell figyelembe vennie ilyen normák közötti összeütközés esetén.
- 28 A kérdést előterjesztő bíróság a következőképpen foglalja össze a 3) a)–f) kérdésnek az előtte folyamatban lévő jogvita eldöntése szempontjából fennálló relevanciáját: Ha a 2008/48 irányelv 14. cikke (1) bekezdésének első mondata szerinti elállási jog gyakorlásával kapcsolatos jogvesztés

- eleve kizárt,

- vagy annak mindenesetre a parlament által elfogadott törvényen kell alapulnia,
- vagy az mindenesetre legalábbis a jogosult tudomásának súlyos gondatlanság miatti hiányát feltételezi,
- vagy az mindenesetre utólagos tájékoztatás hiányában nem következhet be,
- vagy az mindenesetre összeegyeztethetetlen a kötelező nemzetközi jogi rendelkezésekkel, ha nem áll fenn legalább a jogosult tudomásának súlyos gondatlanság miatti hiánya,

akkor az alperes a jelen ügyben nem hivatkozhat a jogvesztésre alapított kifogásra.

- 29 A 4) a)–f) kérdésről (joggal való visszaélés): a nemzeti ítélkezési gyakorlatban és jogirodalomban vitatott, hogy a fogyasztói hitelszerződések esetében a fogyasztó elállási jogának gyakorlása a jóhiszeműség elvével ellentétesnek és ezáltal joggal való visszaélésnek minősíthető-e, és ha igen, milyen feltételek mellett. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett 4) a)–f) kérdésre adott válasz tehát jelentőséggel bír a nemzeti jog értelmezése és alkalmazása szempontjából.
- 30 Kétséges, hogy korlátozható-e egyáltalán a fogyasztói hitelfelvevő elállási jogának gyakorlása a jóhiszeműség elvének megsértésére vonatkozó vélelem alapján. Ezzel szemben a következő érvek szólnak, nevezetesen:
- Az irányelv egyértelmű szabályozása mellett nincs helye az elállási jog annak vélelmezésével történő korlátozásának, hogy megsértették a jóhiszeműség elvét.
 - A hitelező a 2008/48/EK irányelv 10. cikke szerinti információk utólagos közzétételével bármikor megindíthatja az elállásra nyitva álló időszakot.
 - Az elállási jog nem csupán az egyén védelmét, hanem magasabb szintű célokat (túlzott eladósodás megelőzése, pénzügyi stabilitás megerősítése) is szolgál.
 - A 2008/48/EK irányelv nem teszi lehetővé a tagállamok számára az elállási jog korlátozását, különösen nem az elállási határidő lerövidítését.
- 31 Amennyiben 4) a) kérdésre azt a választ kellene adni, hogy az elállási jog gyakorlása joggal való visszaélésnek minősülhet, felmerül az a további kérdés, hogy a nemzeti bíróságok rendelkeznek-e hatáskörrel arra, hogy az elállási jogot ezen okból időben korlátozzák, vagy ehhez parlament által elfogadott törvényi szabályozás szükséges. A kérdést előterjesztő bíróság álláspontja szerint az elállási jog kizárólag általános jogelveken alapuló korlátozása kizárt.
- 32 A jogvesztésre vonatkozó szabályok alkalmazásához hasonlóan ugyanis fennáll annak veszélye, hogy a BGB 242. §-ának kiterjesztő alkalmazása túlzott

mértékben korlátozza vagy akár meg is szünteti az elállási jog határidő nélkül érvényesítésének az irányelv által tudatosan biztosított lehetőségét. Az EGBGB 247. cikke 6. §-a (2) bekezdésének harmadik mondata és 12. §-a (1) bekezdésének harmadik mondata szerinti minta által nyújtott védelemnek a bíróságok ítélkezési gyakorlata általi kiterjesztése – annak vélelmezésével, hogy a minta által nyújtott védelem hiányára visszaélészerűen hivatkoznak – azt jelzi, hogy a szerződés megkötését követő 14 napon túl gyakorolt elállási jog ilyen módon gyakorlatilag kiüresedhet.

- 33 Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett 4) b) kérdésre adott nemleges válasz esetén tisztázni kell, hogy az elállási jognak a szerződés megkötését követő 14 napon túli gyakorlása mennyiben igazolhatja a jóhiszeműség elvének megsértését, annak ellenére, hogy a hitelező nem tájékoztatta megfelelően a fogyasztót az elállási jogáról.
- 34 Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett 4) c) kérdésre adott nemleges válasz esetén felmerül a kérdés, hogy ellentétes-e a jóhiszeműség elve megsértésének vélelmezésével a hitelező azon lehetősége, hogy megadhatja utólag a hitelfelvevő részére a 2008/48 irányelv 14. cikke (1) bekezdése második mondatának b) pontja szerinti tájékoztatást, és ezáltal megindíthatja az elállásra nyitva álló időszakot.
- 35 Amennyiben a 4 d) kérdésre nemleges választ kell adni, meg kell vizsgálni, hogy ez összeegyeztethető-e a nemzetközi jog azon állandó elveivel, amelyekhez a német bíróság az alaptörvény alapján kötve van. A jóhiszeműség elve a nemzetközi jog általános elvei közé tartozik. Ezek az általános elvek a szövetségi jog szerves részét képezik, és a GG 25. cikkének második mondata értelmében elsőbbséget élveznek a törvényekkel szemben. Azok így kötelezőek a német bíróságokra nézve.
- 36 Ezen elvek alapján a jogosultnak tudomással kell bírnia a jogáról, és a másik fél csak ebben az esetben fűzhet joghatásokat e jog gyakorlásának elmaradásához. A jóhiszeműség elvének semmilyen megsértése nem róható fel annak a fogyasztónak, akinek nem súlyos gondatlanságból kifolyólag nem volt tudomása a fennálló elállási jogáról, ha elállási jogát csak a szerződéskötést követő hosszabb idő elteltével gyakorolja, és ebből a törvény értelmében lehetséges jogkövetkezményeket vonja le.
- 37 Ha a fogyasztó elállási jogával kapcsolatos joggal való visszaélésre vonatkozó uniós jogi elvek eltérnek a kötelező nemzetközi jogi rendelkezésektől, akkor a Bíróságnak a 2008/48 irányelv alkalmazásával összefüggésben tisztázni kell, hogy a nemzeti bíróságnak miként kell eljárnia az ilyen szabályok kollíziója esetén.
- 38 A kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy az előzetes döntéshozatalra előterjesztett 4) a)–f) kérdés releváns a jogvita megoldása szempontjából. Ha ugyanis annak vélelmezése, hogy a 2008/48 irányelv 14. cikke (1) bekezdésének első mondata szerinti elállási jogot visszaélészerűen gyakorolták,

- eleve kizárt,
- vagy az mindenképpen a parlament által elfogadott törvényt feltételez,
- vagy az mindenképpen legalábbis a fogyasztó tudomásának súlyos gondatlanság miatti hiányát feltételezi,
- vagy az mindenképpen utólagos tájékoztatás hiányában nem következhet be,
- vagy az mindenképpen összeegyeztethetetlen a kötelező nemzetközi jogi rendelkezésekkel, ha nem áll fenn legalább a jogosult tudomásának súlyos gondatlanság miatti hiánya,

akkor a BGB 242. §-a (jóhiszeműség) megsértése konkrét feltételeinek fennállása és azok esetenkénti értékelése és mérlegelése nem releváns.

- 39 Végezetül a kérdés előterjesztő bíróság rámutat arra, hogy a jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelemben feltett kérdések részben megegyeznek a már folyamatban lévő C-33/20., C-155/20., C-187/20. és C-336/20. sz. ügyekben előterjesztett kérdésekkel, ami miatt az ügyek egyesítését javasolja.